

1974

TERESA PÀMIES
Nova York 1938

Abans de prosseguir el viatge a Poughkeepsie, on es trobava l'aristocràtic col·legi de senyoretes Vassar College, restàrem un parell de dies a Nova York. Els gratacels des del port eren un meravellós espectacle, de lluny, però un cop ficats en aquells carrers estrets, els gratacels no es veien. No deixaven entrar el sol i, com que era a l'estiu, s'agraïa, però aquella ciutat tan original era aclaparadora. D'aquells dos dies recordo, sobretot, el *picnic* a l'Ulmer Park, organitzat per Societats Gallegas Unidas. Mai no havia vist jo tanta gent reunida al camp, entre quioscos improvisats on es venien *hot dogs* i *caldo gallego*, una mena de *Fête de l'Huma*. Aquell dia, al fons del Park, s'alçava un escenari que tot el matí fou ocupat per cantaires, balladors i *showmen*. A començament de la tarda hi van pujar les veritables *vedettes* del programa, aquells per als quals havien fet cap a l'Ulmer Park dotzenes de milers d'espanyols emigrats a Nova York: Castelao i dos anarquistes de la nostra delegació: Fèlix Martí Ibáñez i Serafí Aliaga. [...] Els discursos dels dos joves de Barcelona foren una salutació de la nostra delegació al Congrés de Vassar College pels solidaris compatriotes que teníem a Nova York. Mai no he comprès, però, que fossin anarquistes els dos únics oradors que aquell dia ens representaven. Cal atribuir-ho potser a la ideologia dels organitzadors de la grandiosa festa campestre en la qual, per cert, es recaptaren milers de dòlars com ajut al Comitè Nord-americà per Espanya (*Relief Committee*).

De Nova York recordo també una visita a Harlem acompanyada de nord-americans negres, entre ells Claudia Jones, l'Angela Davis d'aquella època, una líder del moviment revolucionari negre encara incipient.

He de dir que aquella visita a Harlem no fou precisament un triomf. Ens van rebre malament perquè érem blancs. La Claudia no era prou coneguda entre el seu poble i els altres negres que ens acompanyaven no pogueren ni obrir la boca per explicar qui érem nosaltres.

A Harlem es trobava —i encara hi és— un hotel que es diu Theresa, i fou l'únic indret on trobàrem un somris i una encaixada fraternal. Anys més tard, Fidel Castro va caure a Nova York a sacsejar l'ONU amb la seva presència i el seu discurs i escollí l'Hotel Theresa com a estatge després d'haver intentat, ell i el Che Guevara, plantar una tenda de campanya al Central Park. També recordo que Howard Fast, aleshores un jove activista per la causa republicana espanyola, ens va advertir que Harlem no ens rebria amb els braços oberts. A mi la seva posició em va semblar «antinegra» per no dir racista. Després, esdevingut famós novel·lista, Howard Fast em va semblar formidable, però la seva defecció després dels fets de Budapest em retornà la imatge d'aquell jove de cap molt gros que no volia que nosaltres anéssim a Harlem. Nogenysmenys, Fast tenia raó.

Els qui millor ens reberen foren els sindicalistes, sobretot els del poderós Sindicat de la Pell. La majoria dels seus dirigents eren jueus d'origen europeu i a allò responia la composició del gremi. Els treballadors de la indústria de les pells eren gairebé tots polonesos, russos i ucraïnesos, fills d'aquells jueus que havien fugit dels *pogroms*.

Teresa Pàmies. *Quan érem capitans (Memòries d'aquella guerra)*.

Barcelona: Dopesa, 1974, p. 109-111.